

İSLÂMİYET VE TURİZM

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ

Muhterem Müslümanlar,

Bir milletin güvenliğini ve mutluluğunu hazırlayan faktörler arasında : sarsılmaz bir îman, üstün bir ahlâk, sürekli bir zenginlik yer alır. Yapıcı karakterde olan ve mantıklı düşünen kişilerin vardıkları sonuç budur.

Yoksul ve kendi kendisine yeterli olmayan bir topluluğun, sürekli bir özgürlük ve mutluluk istemesi, boş bir hayâlden ileri gidemez. Hayâller ise bizi gerçeklere ulaştırmaktan çok uzaktır. Bir şeyi hayâl edip arzulamak başka; o şeyi elde etmek yine başkadır.

Kişi olarak millet olarak zengin olmayı elbette isteriz. Fakat yukarıda belirttiğimiz gibi; yalnız istemek yetmiyor. Bilgili olmak, çalışkan ve sabırlı olmak, daha önce geçmiş iyi veya kötü olaylardan ibret almak gerekiyor.

Milletçe zengin olmak, millî gelirin çokluğuna ve durmadan artmasına bağlıdır. Günümüzün ileri milletleri, aynı zamanda zengin milletleridir. İşin garibi, bunlar; «Biz zenginiz, biz ileriyiz» diye çalışmamazlık etmiyorlar, daha zengin, daha büyük olmak için geceyi gündüze katıyorlar. İşte bu nokta, üzerinde titizlikle durmağa değer.

Zenginliğini ve üstünlüğünü kabûl ettiğimiz milletlerin yeni yeni gelir kaynakları aradıklarını unutmamalıdır. Bugün iktisadî bakımdan batı milletlerinden geri kalmışsak bu bizim dâimâ böyle kalacağımıza delil olamaz. Biz de aklımızı kullanıp, zamanımızı en iyi şekilde değerlendirerek onların seviyesine yükselebiliriz. İleri bir milletin gelir kaynakları incelendiğinde : Turizm başlı başına önemli bir kaynaktır. Öyleyse vatandaş ve devlet olarak bizim de bu dâvâyâ önem vermemiz gerekiyor.

İç ve dış ülkelerde seyahat etmenin veya memleketimize turist gelmesini sağlamanın ne gibi faydaları olduğunu hepimiz biliriz. Bu faydalar, para yönünden olduğu kadar bilgi ve görgü yönünden de ele alınabilir. Atalarımız : «Tebdil-i mekânda ferahlık vardır» demekle bu işi ne güzel ifade etmişlerdir.

Cenâb-ı Allah'a şükürler olsun ki, bizlere dünyada emsâli bulunmayan cennet denebilecek güzellikte bir vatan vermiştir. Vatanımız, tabîî güzellik-

leri yanında; san'at, tarih, zenginliği bakımından da eşsizdir; hele ikliminin hoşluğuna diyecek yoktur. Türkiyemizi gezip dolaşan yabancılar da aynı düşüncededirler. Şu halde yurdumuzun güzelliğini en iyi şekilde değerlendirmeliyiz. Bu da iç ve dış turizme önem vermekle olabilir. Turizm dâvâsına inanıp onu başaran ülkelere milyonlarca lira girdiği meydandadır. Niçin biz bu imkândan faydalanmıyalım, niçin millî gelirimizin çoğalmasına çalışmayalım?

Bugün turizm konusu devletçe ele alınmıştır, millî bir dâvâ olması dolayısıyla bunu desteklememiz gerekir. Bu da: Bölgemize gelen yabancı ve yerli turistlere elden geldiği kadar iyi davranmak, yardımcı olmak, karşılaştıkları güçlükleri gidermeye çalışmak, hiç olmazsa güler yüz göstermek, hiç bir surette aldatmamak, bir malın gerçek değerinden fazlasını istememek, alay konusu yapmamak.. ile mümkündür. Unutulmamalıdır ki, gittiği yerde hoş karşılanmıyan, daima aldatılan, kendisini güvenlik içinde hissetmeyen turistler, aynı yere bir daha gelmeyecekleri gibi gerek kendi memleketlerinde, gerekse başka yerlerde memleket ve milletimiz için kötü propaganda yapacaklardır. Hattâ gelecek turistlere engel olacaklardır. Buna meydan vermemek en doğru yoldur. Yoksa millî bir dâvâmız baltalanmış olur.

Biz, yabancıların memleketimizi ziyaret etmelerini isterken; bizi tanımalarını, nasıl bir millet olduğumuzu bilmelerini ve yurda bırakacakları paraları onların, iyi yaraları varsa bunları almayı düşünüyoruz. Onların giyimleri, davranışları, hattâ ahlâk anlayışları bize tesir edemez ve etmemelidir de. Onlara şekil olarak benzemek, taklid etmek zaten bize yakışmaz. Eğer millî, dinî ve ahlâkî geleneklerimizi zedelemeyecek hususlarda, meselâ: san'at, bilgi, kültür alanlarında alış-verişte bulunabilirsek bu da bizim için bir kazançtır.

Bizim de başka ülkelere gittiğimiz zaman, kimsenin, bizim giyimimizi, ahlâkımızı, geleneklerimizi benimsemiyeceğini bilmemiz gerekir. Çünkü: Türk, Türk'tür; İngiliz, İngiliz'dir; Alman, Alman'dır... Demek istiyorum ki, bize uymayan, bizim gibi olmayan bir turist ile karşılaşırsak sakın yadırgamıyalım, hâkir görmiyelim ve alay etmiyelim. Onların geçici bir zaman için misafirimiz olduğunu kabul edelim. Esasen bu da biz Türklerin bir özelliği değil midir?

Toleransı (hoş görürlüğü) elden bırakmıyalım. Atalarımız bunun en güzel örneklerini vermişlerdir. Hoş görürlü olmak, başka millete benzemek, onlar gibi davranmak anlamına gelmez. Tarihte büyük imparatorluklar kurmuş olan ecdadımızın bu ruh ile hareket ettiğini aklımızdan çıkarmıyalım.

Muhterem cemaat! Ben, turistim diyerek, memleketimize gelip, yıkıcı faaliyetler gösterenler, millî menfaatlere karşı çalışan, propaganda yapan insanlar çıkarsa elbette bunları kendi hallerine bırakmak doğru olamaz. Kötü emellerinin gerçekleşmesine seyirci kalınamaz. Bu gibi durumları sezi-

lenler, kim olursa olsun en kısa zamanda ilgili makamlara bildirilmelidir. Bu da ayrıca vatan borcumuzdur.

Kötü emel gütmeyen ve sırf gezip görmek için memleketimize gelen turistlerin, birer misafir olduklarını göz önünde bulundurursak, turizm dâvâsına yardımımız kolaylaşır. Zira Türk - Müslüman misafirperverliği öğrenilecek derecede yüksektir.

Kutsal Kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'de ve yüce Peygamberimizin hadîs-i şeriflerinde, misafir severliğe, gezip dolaşmaya yani seyahate dair bir çok emirler ve öğütler vardır. Bunları dikkatle okuyup, ifade buyurulan mânâları iyice anlayanlar göreceklere ki; İslâmîyet, gezip dolaşmaya büyük önem vermektedir. Misafirlere çok iyi davranmayı emretmektedir. Şimdi sizlere seyahat ile ilgili bazı âyet ve hadîslerden örnekler vereceğim.

Kur'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Allah buyurur ki :

«De ki : Yer yüzünde gezin dolaşın, sonra da bakın ki, yalanhyanların sonu nice olmuştur.» (En'am sûresi, âyet : 11).

«Gören ile görmeyen bir olmaz...» (Enfal sûresi, âyet : 42).

«Hiç de yer yüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, bu sebeple düşünecek kalblere, işitecek kulaklara sahip olsunlar...» (Neml sûresi, âyet : 70).

Demek oluyor ki, başkalarının felâketlerinden, zaferlerinden, medeniyetlerinden haberdar olabilmek, mevcut bilgi ve kültürümüzü artırmak için seyahat etmemiz gerekiyor. Öyleyse başka yerleri göreceğiz, insanlarını tanıyacağız, bizi ve memleketimizi tanımak isteyenlere kolaylık göstereceğiz.

Şimdi de Peygamberimizin hadîslerine geçelim :

«Müslüman topluluğun seyahati, fısebilillah cihad etmektir.»

«Müsaferet ediniz (yol yürüyünüz) ki, sıhhat bulasınız.»

«İlmi Çin'de dahi olsa alınız.»

«Ticarette kesada düşen ve kazançta güçlük çeken kimse, Umman'a gitsin...»

«İnsanlara iyilik etmek ve seyahat ziyaretleri yapmak, sıhhati güzelleştirir; memleketlerin îmarına yardım eder (görenekle), malı da artırır. Bu gibi iyilik ve seyahat ziyaretleri yapanlar fâcir ve fâsık olsalar da, Allah'ın bu nimetlerine kavuşurlar.»

Peygamber Efendimiz de doğrudan doğruya veya dolaylı olarak seyahat etmiye önem veriyor ve tavsiyede bulunuyor.

Aziz Müslümanlar!

Genel olarak seyahat veya turizm konusunda, İslâm dini mü'minlere gerekli öğütleri veriyor, gezmenin, görmenin, tanışmanın faydalarından bahsediyor. Bunu anlamak için ince araştırmalara hacet olmasa gerek. Zira İslâm dininin ibâdet esaslarından birinin HAC olduğunu hepimiz biliriz. Hacca gitmek, yani Mekke'de KÂBE'yi ziyaret etmek farzdır. Maddî durumu müsait olan Müslümanlar, Kâbe'yi ziyaret etmekle hem dinî bir gereği ye-

rine getirirler hem de dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen ziyaretçilerle tanışır. Böylece san'at, medeniyet, kültür alışverişi olur.

Müslümanlığın yayılması sırasında, Mekke, Arabistan'ın büyük şehirlerinden biri bulunuyordu. Aynı zamanda : «Dinî, ticarî, kültür merkeziydi. Mekke'de büyük panayırlar (fuarlar) kurulduğunu, oralarda şiir yarışmaları, eşya değişimi (mübâdelesi) yapıldığını da biliyoruz.

Şu halde çeşitli amaçlarla başka ülkeleri görmek, insanlarını tanımak, onlardan faydalanmak bizim için nasıl faydalı ise; başkalarının bizi tanınması memleketimizi gezip dolaşması da bizim için faydalıdır. Buna turizm diyoruz.

«Turizm, bugün yalnız bir seyahat, bir gezme anlamı taşımamakta, büyük insan kitlelerinin, on milyonların üstüne çıkan bir sayıda yer değiştirmesi ile beşerî ve iktisadî bir önem taşımaktadır.

Memleketimizde başlayan iç turizm hareketi, çeşitli bölgelerde oturan vatandaşlarımızın diğer yerleri görüp tanımalarına, insanları ile tanışmalarına ve sonuç olarak memleketin birlik ve beraberliğine yararlı olmaktadır.

Dışarıdan gelen turistler ise, memleketin paralı misafirleridir. Onlar, memleketimizi tanıyıp, insanlarını gördükten sonra, iyi intibalarla dönmekte ve Türkiye'nin gönüllü propagandacısı olmaktadır. İktisadî yönden iç turizm; memleket dâhilinde paranın tedavülüne, dış turizm, döviz gelirimizin artmasına etkin olmaktadır.»

Turizmin çeşitli faydalarını gözönüne alarak memleket hayrına olmak üzere üzerimize düşen görevleri yaparsak, bu dâvaya hizmet etmiş oluruz. Gezip görmekte, bilip tanımakta büyük faydalar vardır.

Cenâb-ı Allah, cümlemizi milletine, memleketine dâimâ faydalı işler işleyen, îmanlı kimseler zümresine ilhak eylesin...

Ahmet YÜZENDAĞ